

DORPSORGaan

spaarndam

dorpsorgaan spaarndam

inhoud:	pag.:
uitslag verkiezing leden Dorpsraad Spaarndam	2
jaarverslag Dorpsraad Spaarndam	3
preventie in de tandheelkunde	5
gemeenschapshuis	6
mijmeringen over hoorzitting	7
opbrengst collecte Nat. Rheumafonds	9
aktie moeders voor moeders	9
de defensiewerken rond Spaarndam - I	10

redactieleden:	tel.:
<i>e. huttinga</i>	<i>ijdijsk 27 373032</i>
<i>j.a. knijnenburg</i>	<i>ijdijsk 26 372493</i>
<i>mevr. g. spierenburg</i>	<i>kerklaan 26 371821</i>
<i>d.a. verdurmen</i>	<i>visserseinde 71</i>

blad van de dorpsraad-spaarndam

7e jaargang nr. 3

redactie-adres: Visserseinde 71, Spaarndam

UITSLAG VERKIEZING LEDEN DORPSRAAD SPAARNDAM

Op 29 maart j.l. hebben de Spaarndammers weer de gelegenheid gehad een tweetal leden van de Dorpsraad Spaarndam te kiezen.

Zoals bekend traden periodiek af de heren K. de Boer en C.J. Vroege. Beiden waren herkiesbaar en werden door de Dorpsraad Spaarndam kandidaat gesteld.

Op de voorgeschreven wijze werd door kiesgerechtigde Spaarndammers kandidaat gesteld mevrouw H. Dreierink-van Amerongen.

Het totaal aantal uitgebrachte geldige stemmen bedroeg 338. Van dit aantal stemmen gingen er naar:

K. de Boer	108
H. Dreierink-van Amerongen	139
C.J. Vroege	91

Op grond van deze uitslag zijn derhalve tot lid van de Dorpsraad Spaarndam (ge-) (her-)kozen: mevrouw H. Dreierink-van Amerongen en de heer K. de Boer.

In de eerstkomende vergadering zullen de leden van de Dorpsraad Spaarndam uit hun midden een voorzitter, onder-voorzitter en secretaris/penningmeester kiezen, zoals artikel C.05 van het huishoudelijk reglement voorschrijft.

T.z.t. wordt U van deze funktieverdeling op de hoogte gebracht.

Tot slot dank aan:

- de kandidaten, die zich als zodanig beschikbaar hebben willen stellen;
- de kiezers, die de moeite hebben genomen zich naar het stemlokaal te begeven;
- mijn mede-leden van de kiescommissie voor hun medewerking en prettige samenwerking.

De voorzitter van de kiescommissie,
C. van Reijendam.

DORPSRAAD SPAARNDAM

In aansluiting op het vorenstaande delen wij U mede, dat de bestuursfuncties in de Dorpsraad als volgt zijn verdeeld:

voorzitter:	dhr. K. de Boer
onder-voorzitter:	dhr. D.A. Verdurmen
secretaresse/penningmeesteresse:	mw. R. de Vries-van Westrhenen

Voorts delen wij U mede, dat de heer C. van Reijendam als administrateur aan de raad verbonden blijft. Alle stukken bestemd voor de Dorpsraad Spaarndam gelieve U te doen toekomen aan het administratie-adres: hulpsecretarie Spaarndam, Westkolk 4 te Spaarndam.

Het bestuur.

JAARVERSLAG 1973

Om tot een zo goed mogelijk jaaroverzicht te komen, stellen wij U op de hoogte van de volgende feiten en gebeurtenissen, die zich in het afgelopen jaar hebben voorgedaan.

De Dorpsraad Spaarndam bestond begin 1972 uit de volgende personen:

dagelijks bestuur:	voorzitter:	dhr. G.P. Stapel
	onder-voorzitter:	dhr. D.A. Verdurmen
	secretaresse/penningmeesteresse:	mw. R. de Vries-van Westrhenen
gewone leden:		dhr. K. de Boer
		dhr. E. Halewijn
		dhr. J.A. Knijnenburg
		dhr. P.A. Roelofsen

Na de op 12 juni 1972 gehouden verkiezing werd de samenstelling:

dagelijks bestuur:	voorzitter:	dhr. K. de Boer
	onder-voorzitter:	dhr. D.A. Verdurmen
	secretaresse/penningmeesteresse:	mw. R. de Vries-van Westrhenen
gewone leden:		dhr. G.W. Corver
		dhr. E. Halewijn
		mw. G.W. Spijerenburg-Hannenberg
		dhr. C.J. Vroege

De heer C. van Reijendam was ook in 1972 weer als administrateur aan de Dorpsraad verbonden.

Er werd 10 maal een besloten vergadering gehouden, 1 openbare vergadering, uitgeschreven door de stichting i/o "Gemeenschapshuis Spaarndam" en begeleid door de Dorpsraad Spaarndam, en 1 vergadering met de Spaarndamse verenigingsbesturen.

De volgende besprekingen hebben plaats gehad:

een bespreking met het gemeentebestuur van Haarlem, 2 besprekingen inzake het gemeenschapshuis met de stichting i/o "Gemeenschapshuis Spaarndam", een bespreking met wethouder drs. P.J. van der Ham, een bespreking met de Projektgroep Recreatiegebied Spaarwoude, een bespreking met burgemeester mr. dr. L. de Gou, wethouder P.W. Voskuilen en enkele ambtenaren van de gemeente Haarlem, verder met de wethouders G. Kuyper en G.J. Rijkeboer van de gemeente Haarlemmerliede en Spaarwoude, aan dit gesprek namen eveneens deel de heren R.L.M.G. van Gestel, P.F. de Meester en N.J. Gorter voor de stichting i/o "Gemeenschapshuis Spaarndam", de heer B. Biesheuvel voor de Spaarndamse kruisverenigingen, de heer H. Germans als initiatiefnemer van de handtekeningenactie, de heer C.G. van Warmerdam als opposant van de bouw van een dorps huis buiten Spaarndam-west en afgevaardigden van de Dorpsraad Spaarndam.

Over de woningbouw valt het volgende te melden.

In Oost is veel gebouwd, terwijl in West ten eerste de woningen aan de Grote Sluis in gebruik zijn genomen en ten tweede met de bouw van 4 woningen aan de Kerklaan is een aanvang gemaakt. Aan het Visserseinde is nu alle grond in handen van de gemeente Haarlem, doch met de bouw van woningen aldaar is nog niet begonnen, men heeft ons echter toegezegd dat dit niet lang meer op zich zal laten wachten. De bouw op fort Noord zal, zolang de munitie-opslagplaatsen niet verdwenen zijn, wel niet te realiseren zijn. De gemeente Haarlem doet al het mogelijke om de diverse instanties te overtuigen van de noodzaak van verdwijning van de munitie-opslagplaatsen. Brieven hieromtrent zijn uitgegaan naar de minister van defensie en naar gedeputeerde staten van Noord-Holland. Ook het gemeentebestuur van Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft gelijkluidende brieven verzonden.

Pand Oostkolk 3 wordt gerestaureerd. Over de 12 percelen aan de Kerklaan, daterende uit 1915, is het een en ander bekend geworden. Aanvankelijk meende de Dorpsraad, na verkregen informatie, dat deze woningen zouden moeten worden afgebroken omdat zij in een zeer slechte staat zouden zijn. De Dorpsraad Spaarndam heeft contact opgenomen met de betreffende bewoners. Een onderzoek naar de kwaliteit van de woningen is nog gaande.

Wat vooral jammer is, is dat voor Spaarndam-West-bewoners het onmogelijk is een woningwetwoning te huren in Spaarndam-Oost. Alleen al het gebaar een paar woningen voor genoemde bewoners beschikbaar te stellen zou de verhouding Oost/West zeker ten goede komen.

De parkeermogelijkheid blijft een probleem en ook weten allen dat de dorpsdijk niet berekend is op het verwerken van het huidige doorgaande verkeer, doch ook de verkeerspolitie ziet weinig perspectief.

Dit jaar heeft zeker in het teken gestaan van het gemeenschapshuis. De konklusie is in ieder geval, dat aan het kruisgebouw voorrang moet worden verleend. Ook moet het mogelijk zijn, dat ieder gebruik kan maken van het gemeenschapshuis.

In de beginfase is er sprake geweest van het maken van 2 plannen te weten:

1 nabij de Boerenleenbank en 1 op het sportcomplex. Slechts het plan sportpark is uitgewerkt. Voornamelijk uit Spaarndam-West kwamen tegenstanders en het percentage was dusdanig, dat de Dorpsraad Spaarndam vond hiermede rekening te moeten houden. In overleg met burgemeester en wethouders van Haarlem en de Dorpsraad Spaarndam zal men t.z.t. tot een beslissing komen.

De Dorpsraad Spaarndam heeft o.a. de plaats voorgedragen waar nu de boerderij van de heer Van Bodegom staat.

Wat de reorganisatie van de Slaperdijkweg betreft, deze kwam oorspronkelijk voor op het meerjareninvesteringsplan van de gemeente Haarlem in de periode 1977 - 1980. Na aandringen onzerzijds is dit nu 1977 geworden.

Wat de remmingwerken betreft, hierop is diverse malen de aandacht gevestigd door de Dorpsraad Spaarndam, toch moeten we helaas tot de konklusie komen dat er totaal niets aan is gedaan. De aanlegmogelijkheid is abominabel te noemen.

Voor de mensen, die gebruik maken van de zitbank bij de Boezembrug is door bemiddeling van de Dorpsraad Spaarndam beplanting aangebracht.

Na de demonstratie van de brandweer, welke voornamelijk tot doel had het vrijwilligersbestand te Spaarndam te doen herleven, kunnen we zeker stellen dat dit succesvol is geweest. Verscheidene mannen hebben zich als vrijwilliger aangemeld.

Tot slot willen wij niet nalaten te vermelden, dat de heer C. van Reijendam als administrateur van de Dorpsraad Spaarndam weer heel veel schrijfwerk heeft gedaan en vele andere goede diensten aan de Dorpsraad Spaarndam heeft bewezen, waarvoor wij hem graag willen bedanken.

Namens de Dorpsraad Spaarndam,
de secretaresse/penningmeesteresse

R. de Vries- van Westrhenen.

PREVENTIE IN DE TANDHEELKUNDE - Voorkomen is beter dan genezen.

Een grote noodzaak! Dit bleek wel op twee preventie-avonden enige weken geleden op de lagere scholen van Spaarndam voor de ouders gegeven.

Een 70-tal mensen hadden gevolg gegeven aan de uitnodiging. Genoeg? Neen, altijd te weinig.

Maar het kan een begin zijn van een welwillende houding tegenover de preventie in de tandheelkunde: **GOEDE VOEDINGSGEWOONTEN en GOEDE MONDHYGIENE.**

Een welwillende houding welke, met Uw aller medewerking, kan veranderen in een positieve houding. Pas dan wordt het klimaat zó, dat Uw kinderen, en ook U zelf, de kans maken lang plezier van een gezonde mond te hebben. Maar elke keer dat U zelf, of de buurvrouw, of bij tracteren op school, of de winkelier bij boodschappen doen, schadelijke versnaperingen ronddeelt, wordt de kans op een gezonde mond kleiner. Want suikerresten blijven in de mond aanwezig.

En elke keer, dat Uw kind, of U zelf, met ongepoetste tanden naar school of werk gaat, wordt de kans op een gezonde mond kleiner. En elke keer, dat de zakcent (inmiddels zakguldens!) wordt omgezet in **PONDEN** snoep, wordt de kans **NUL**.

Weet U, dat het suikerverbruik in enige tientallen jaren is verdrievoudigd tot meer dan 40 kg. suiker per hoofd per jaar?

Dit wijzigen een onmogelijke taak? Welneen, heel wel te realiseren als U maar **WILT**, er over wilt denken en praten, en vooral doen. Het is volstrekt mogelijk schade aan het gebit te voorkomen!

Tenslotte nog enige vuistregels als begin voor U.

Een volgende keer hoop ik er wat verder op in te kunnen gaan.

VOEDINGSGEWOONTEN:

Gebruik stevige maaltijden: de drang naar versnaperingen tussendoor wordt kleiner.

Geen schadelijk (zoet) snoep in huis hebben.

Geef Uw kind **GEEN** zakgeld mee naar school, wel iets hartigs.: stuk kaas, worst, rauwkost, enz.

Het toetje van de maaltijd is de tandenborstel.

MONDHYGIENE:

Poets **NA** het ontbijt en voor het slapen grondig de tanden en kiezen, ook achter en ook binnenin.

Met een tandenborstel die er nog nieuw uitziet: liever te klein dan te groot; liever hard dan zacht; liever nylon dan haar.

Met gefluorideerde tandpasta, **OOK** in gebieden met gefluorideerd water.

Houdt dit vol!

wordt vervolgd.

H.E. Rempt, tandarts.

In ons vorige orgaan (7e jaargang nr. 2) is aan het gemeenschapshuis enige aandacht besteed; o.m. was een brief van de Dorpsraad aan het college van burgemeester en wethouders van Haarlem opgenomen n.a.v. de door dit college genomen beslissing inzake de plaats van het gemeenschapshuis.

Naar aanleiding van deze brief heeft er op woensdag 28 maart j.l. een bespreking op het stadhuis in Haarlem plaatsgehad, waarbij van het Haarlemse college aanwezig waren de wethouders P.W. Voskuilen en drs. P.J. v.d. Ham alsmede enkele bestuursleden van de Stichting i/o "Gemeenschapshuis Spaarndam" en de Dorpsraad.

Van de zijde van de Dorpsraad werd een verzoek aan B. en W. van Haarlem gedaan of zij zich wilde uitspreken over een jaarlijks exploitatietekort, verband houdende met de door de Dorpsraad beter geachte plaats voor het gemeenschapshuis.

Tijdens de hoorzitting in Spaarndam op 16 april j.l. werd door wethouder drs. P.J. v.d. Ham medegedeeld dat het college van B. en W. van Haarlem zich voor de tweede maal had uitgesproken voor de sportparkplaats.

De mogelijke uitbreiding van Spaarndam-West die het gevolg zal zijn indien tot uitvoering van het "Vlinderplan" zal worden overgegaan, is voor de Dorpsraad mede aanleiding geweest aan een centraal gelegen plaats voor het te bouwen gemeenschapshuis de voorkeur te blijven geven.

Een te nemen raadsbesluit inzake het beschikbaar stellen van f 250.000,— alsmede het zich garant willen stellen voor aflossing van een te sluiten geldlening voor het te bouwen gemeenschapshuis in Spaarndam moet echter nog in enkele commissies worden besproken. In verband daarmee heeft de Dorpsraad een verzoek aan deze commissies gedaan vooraf nog eens van gedachten over e.e.a. te wisselen. Op donderdag 7 juni a.s. zal daarom met de raadscommissie Recreatie en op vrijdag 8 juni met de raadscommissie Financiën worden overlegd.

Van de kant van de Dorpsraad zal hierbij worden getracht zo juist mogelijke informatie te verschaffen teneinde een bijdrage te leveren voor een zo verantwoord mogelijke beslissing over de plaats en het beheer van het te bouwen gemeenschapshuis.

D.A. Verdurmen.

Mijmeringen over hoorzitting

Op maandagavond 16 april j.l. heeft de Spaarndamse bevolking in het speeltuingebouw kennis kunnen nemen van de plannen die er bij het gemeentebestuur van Haarlem bestaan inzake het oude dorpsdeel en de mogelijke woninguitbreiding in Spaarndam-West.

Deze plannen hebben weliswaar een voorlopig karakter, er kan dus in veranderd worden, maar geven toch wel de richting aan waarin ons dorp zich zal moeten ontwikkelen.

De hoofdschotel van deze avond bestond dan ook uit het "Beschermd Dorpsgezicht" en het "Bestemmingsplan Defensieterrein". Door openbare werken, afd. stadsontwikkeling, was als basisinformatie voor deze hoorzitting een goed verzorgde brochure over deze beide vóórontwerp-bestemmingsplannen uitgegeven. Met hulp van de Dorpsraad was deze brochure van te voren bij de bewoners van Spaarndam bezorgd, terwijl de aanwezigen op de hoorzitting eveneens een exemplaar konden verkrijgen.

Alvorens over de genoemde plannen enkele opmerkingen te maken, lijkt het ons juist hier een gedeelte van deze brochure weer te geven.

Over het "Beschermd Dorpsgezicht" wordt o.m. het volgende vermeld:

Spaarndam is een van de mooiste dorpen van Nederland. Dat is de reden geweest waarom de minister in 1971 Spaarndam heeft geplaatst op het register van Beschermd Stads- en Dorpsgezichten. Vroeger beschermde de Monumentenwet alleen afzonderlijke gebouwen. Dat is thans uitgebreid tot gedeelten van een stad of een dorp. Er mag alleen worden veranderd als het past in de omgeving en de historische ontwikkeling.

De gemeente Haarlem heeft nu tot taak een bestemmingsplan te maken, waarin die bescherming nader wordt omschreven. Bij voorbeeld: er mogen slechts een beperkt aantal bedrijven worden toegelaten. En dan nog alleen bedrijven, die passen in de aard van het dorp en zijn bebouwing. Als een woning verbouwd wordt, mag dat alleen zo gebeuren, dat bijv. de daklijn en de raamopeningen in overeenstemming zijn met de omgeving.

Spaarndam is overwegend een woondorp. Het trekt steeds méér toeristen. Dat zal in de toekomst nog meer worden, als het recreatiegebied Spaarwoude gereed komt. Ook het watertoerisme zal toenemen. In de toekomst moet dan ook gerekend worden met een toename van de horecasektor - meer café's en restaurants - en met uitbreiding van het aantal winkels. Daar geeft het plan op kleine schaal de mogelijkheid toe. Die uitbreidingen zullen plaats kunnen vinden aan de Kolk en op de dijk.

Maar Spaarndam moet ook een wandeldorp blijven. In de dorpskom mogen geen parkeerruimten voor recreanten komen. Het verkeer om de Kolk moet zo beperkt mogelijk blijven en zo mogelijk moet er ook wat worden gedaan aan het verkeer over de dijk. Spaarndam mag geen toeristen-kermis worden. Dat zou het karakter - het Beschermd Dorpsgezicht - aantasten.

Tot zover de overgenomen tekst.

Het wordt moeilijk je niet een beetje verwaand te voelen bij het lezen dat Spaarndam een van de mooiste dorpen van Nederland is (chauvinistisch trekje), terwijl het door de minister doen plaatsen van ons dorp op het register van Beschermd Stads- en Dorpsgezichten, ons haast naast de schoenen of klompen doet lopen.

Zo op het eerste gezicht aardig van zo'n minister om eens in Spaarndam te komen kijken of wij het wel waard waren in het genoemde register opgenomen te worden. Waarschijnlijk heeft hij hiervoor een rustig dagje en het juiste uurtje uitgezocht, zodat hij weer veilig uit Spaarndam weg is kunnen komen. Wanneer hij n.l. tijdens het "spitsuur" de toeristische route langs de Slaperdijk te voet of op de fiets zou hebben gevolgd, zou de kans om Spaarndam te bewonderen wel erg klein zijn geweest. Verdere overlevingskansen op de dorpsdijk, waaraan de prachtige te beschermen dorpsgezichten zijn gelegen, hadden tijdens het zogenoemde "spitsuur" dan ook afgehangen van het aantal beschermgeltjes die op dat moment de excellentie hadden omgeven.

Tijdens zijn bezoek aan Spaarndam moet het de minister wel zijn opgevallen dat wij in Spaarndam al

aardig beginnen te "vergrijzen", waarschijnlijk wel passend voor een beschermd dorpsgezicht. Wanneer de minister het beschermde dorpsgezicht via de brug over het Spaarne zou hebben verlaten, was hij in het nieuwe Spaarndam terecht gekomen met allemaal mooie nieuwe huizen. Hij zou hier veel jonge mensen en kleine kinderen hebben kunnen waarnemen.

Tussen al deze mensen had hij dan ook nog - net over de brug nabij de Boerenleenbank - een dorpsraads-lid kunnen waarnemen, de wacht houdende bij een zo mooi centraal gelegen plaats in ons dorp. Het dorpsraads-lid had zijn mooie droom dan aan de minister kunnen vertellen. Zijne excellentie had dan kunnen horen dat hier een prachtige parkeervoorziening voor zijn zo geliefde beschermd dorpsgezicht zou kunnen worden aangebracht, terwijl hier tevens een z.g. gemeenschapshuis zou kunnen worden gebouwd.

Nadat dan aan de minister was uitgelegd waarom nu juist toch aan zo'n centrale ligging voor het gemeenschapshuis de voorkeur was gegeven en aan welke eisen dit gebouw zou moeten voldoen, zou de minister mogelijk zijn C.R.M.-beurs hebben geopend. Bij een lege beurs zou hij dan wellicht wat van de te hulp geschoten gemeentebesturen hebben kunnen lenen.

Terugkerende naar de werkelijkheid moeten wij over het "Beschermd Dorpsgezicht" echter een ander waarde-oordeel geven.

In de eerste plaats heeft de Spaarndamse bevolking er bij de minister van C.R.M., de Stichting recreatie-gebied Spaarnwoude of de gemeente Haarlem, niet om gevraagd een beschermd dorpsgezicht te mogen worden.

De industrialisatie van het Noordzeekanaalgebied en de hiermede verband houdende aan te leggen beschermende groenstroken tussen deze basisindustrie in wording en het bestaande woongebied, gaven de mogelijkheid in dit groengebied tevens recreatieve voorzieningen van formaat aan te leggen.

Potentiële gebruikers van deze voorzieningen zullen waarschijnlijk voornamelijk de Amsterdamse recreanten zijn.

Waarschijnlijk is door de Stichting recreatiegebied Spaarnwoude aan de minister voorgesteld Spaarndam als beschermd dorpsgezicht te verklaren, met als gevolg dat de gemeente Haarlem nu e.e.a. in een bestemmingsplan moet gaan uitwerken.

Wij hebben van de gemeente Haarlem dus nu de gelegenheid gehad ons over dit vóórontwerp-bestemmingsplan uit te spreken t.a.v. de door deze gemeente geplande voorzieningen.

Het als dorpsgemeenschap op dezelfde wijze blijven functioneren als thans het geval, is gezien de aangekondigde plannen waarschijnlijk niet mogelijk.

Hierbij moet echter worden opgemerkt dat bij de Dorpsraad de indruk bestaat, dat de gemeente Haarlem wil voorkomen dat Spaarndam te veel van karakter zal veranderen.

De toekomst zal echter bepalen welk gezicht Spaarndam werkelijk zal krijgen.

Het lijkt ons juist de tijdens de hoorzitting naar voren gekomen verkeersproblematiek nogmaals onder de aandacht te brengen. Het moet dan op zijn zachtst gezegd, toch wel verbazing wekken dat bij het aanwijzen van Spaarndam als "Beschermd Dorpsgezicht" en het hiermede verband houdende vóórontwerp-bestemmingsplan een visie ontbreekt t.a.v. de op korte termijn te treffen verkeersvoorzieningen voor Spaarndam en omgeving.

Bij de huidige situatie is het een aanfluiting Spaarndam tot wandeldorp te verklaren.

Spaarndam zal n.l. pas dan als wandeldorp kunnen functioneren, als de toegangswegen naar ons dorp hiervoor geschikt zijn gemaakt (te denken valt hierbij aan de aanleg van een fiets-wandelpad langs de Slaperdijk), voor het doorgaande verkeer passende voorzieningen of maatregelen zijn getroffen en tevens voldoende parkeergelegenheid buiten de oude dorpskern is gerealiseerd.

Het zou o.i. van een wijs bestuur getuigen deze primaire voorzieningen onverbrekkelijk te verbinden aan het "Beschermd Dorpsgezicht" of indien dit (nog) niet mogelijk is, Spaarndam zijn "eigen" onbeschermd dorpsgezicht te laten behouden.

Het voorbeeld dat door burgemeester drs. F.J.A. IJsselmuiden is gesteld t.a.v. het willen houden van puzzel- en oriëntatieritten in zijn gemeente, zou o.i. voor de gemeente Haarlem t.a.v. Spaarndam navol-

ging verdienen.

De verkeersveiligheid in Spaarndam zou er "wel bij varen" en past tevens uitstekend in het kader van de actie "Veilig Verkeer Nederland" die in de komende maanden van start zal gaan.

Bestemmingsplan Defensierrein

T.a.v. onze zienswijze hierover zou ik willen verwijzen naar het extra nummer van het Dorpsorgaan van begin dit jaar, waarin uitvoerig aandacht is besteed aan dit vóórontwerp-bestemmingsplan.

De redactie.

~~~~~

De collecte voor het Nat. Rheumafonds heeft dit jaar opgebracht f 424,75.

Verleden jaar was de opbrengst f 341,40.

Mede namens het Nat. Rheumafonds, hartelijk dank! ! !

K. de Vries-Onderweegs,

Oostkolk 13,

Wijkhoofd Nat. Rheumafonds.

~~~~~

AKTIE MOEDERS VOOR MOEDERS

De aktie doet een beroep op aanstaande moeders, om in de eerste 4 maanden van de zwangerschap, urine af te staan, voor de bereiding van een geneesmiddel dat sommige vormen van onvruchtbaarheid kan verhelpen.

Het gaat hier om een hormoonstof, namelijk het H.C.G.-hormoon.

Tienduizenden liters urine zijn nodig om een kleine hoeveelheid van deze hormoonstof te kunnen verkrijgen.

Voor verdere inlichtingen kunt U zich wenden tot: mevrouw L. van Leuven,

Abel Tasmankade 51,

Haarlem.

tel. 24 21 04

Of in Spaarndam, bij dr. Weyermans en zr. C. Schuddeboom, tel. 31 48 66.

De urine wordt tweemaal per week aan huis opgehaald door de wijkzuster.

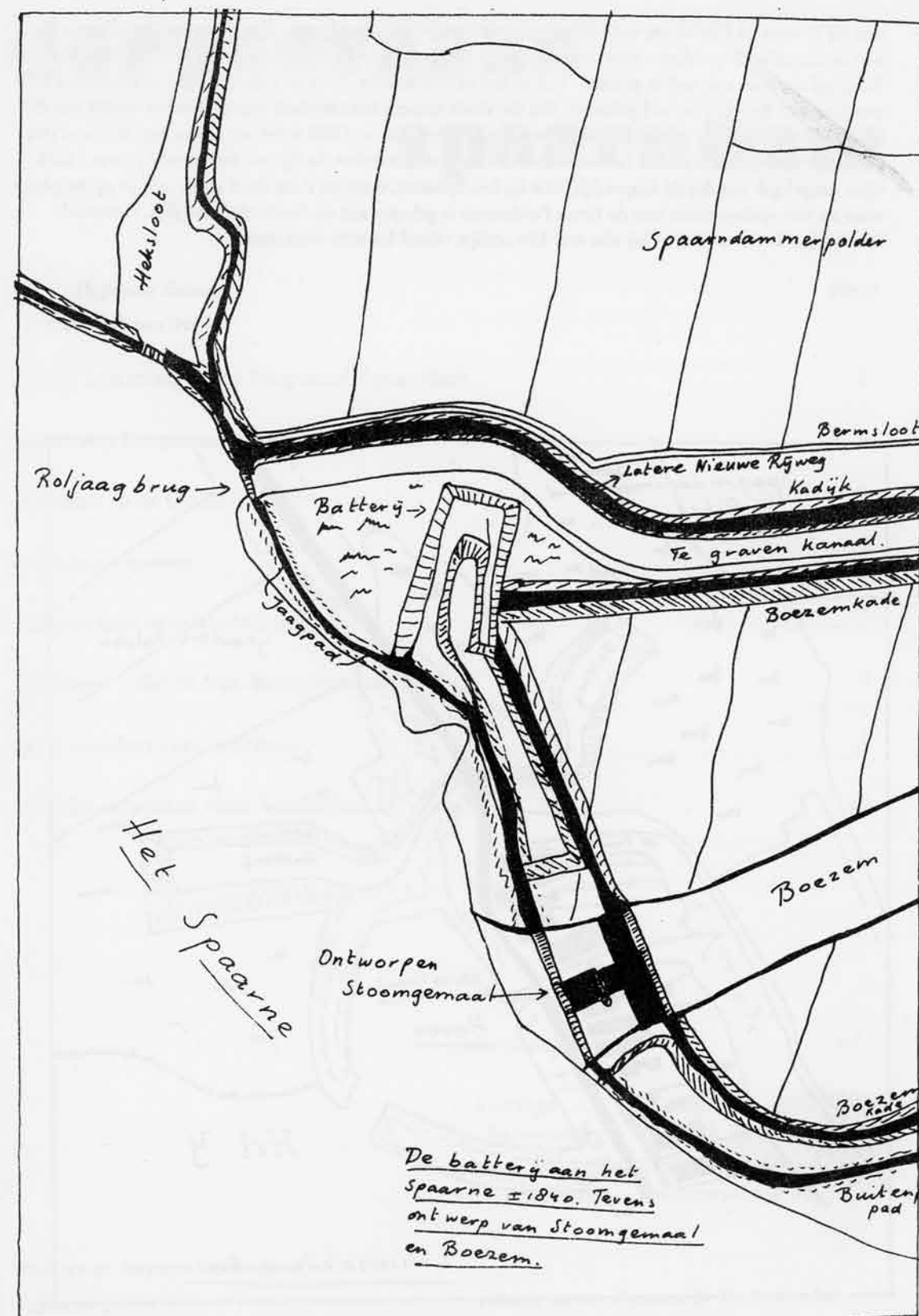
DE DEFENSIEWERKEN ROND SPAARNDAM - I.

Door de publicatie van de woningbouwplannen op het Fort Noord zijn de defensiewerken in het middelpunt van de belangstelling geplaatst. Het lijkt me daarom zinvol iets over de historische achtergrond van deze werken te vertellen.

De verdedigingswerken rond Spaarndam hebben nooit de bescherming van de Spaarndammers tot doel gehad. Dat was slechts meegenomen. Waar het om ging was de bescherming van de voornaamste stad van ons land: Amsterdam. Spaarndam was een schakel in de geweldige Linie van Amsterdam die de gehele stad omgaf en die haar vroeger praktisch onneembaar maakte. Napoleon zei daarover: "De situatie van Amsterdam is zonder voorbeeld, zonderling, in de daad onoverwinlijk". Het is duidelijk dat die uitspraak voor de moderne tijd met nieuwe strijdmiddelen als vliegtuigen, bombardementen, amphibievoertuigen, e.d., niet meer van kracht is.

Langs alle toegangswegen tot Amsterdam zijn de forten en verdedigingswerken die van de Linie deel uitmaakten, terug te vinden: bij Pampus, Diemen, Ouderkerk, Schiphol, Haarlemmerliede, Penning-veer, Spaarndam, Uitgeest enz. enz. De kracht van de Linie was niet zozeer in de verdedigingswerken gelegen; het onder water zetten van de polders tussen de toegangswegen naar de stad was het voornaamste. Een waterhoogte van 2 palm (= 20 cm) werd daarvoor voldoende geacht. Dat maakte in die tijd het doordringen van een vijand praktisch onmogelijk. Als dan met behulp van het geschut de toegangswegen die boven het water uitstaken van vijanden werden vrijgehouden dan was de verdediging rond. Het gebied dat onder water werd gezet, en waartoe ook alle polders rond Spaarndam behoorden, had een breedte van 2 uur gaans, zodat een vijand er niet overheen kon schieten. Tussen de inundaties en de stad Amsterdam bleven nog enige duizenden bunders land droog zodat daar het vee kon worden verzameld uit de geïnundeerde polders. Dat betekende voor de belegerde Amsterdammers meteen een voedselbron waar ze enige tijd op konden teren. De belegering zou - volgens de redenering van rond 1865 - niet lang kunnen duren. De belegerende vijand zou immers voor zeer grote moeilijkheden worden gesteld. Door de ligging van het land beneden de zeespiegel zou het ingraven praktisch onmogelijk zijn. Door de vochtigheid was het terrein een groot deel van het jaar voor troepenbewegingen ongeschikt en cavalerie en artillerie konden wegen niet verlaten en juist de wegen werden door het geschut van de verdedigers bestreken. Een volledige insluiting was door de grote omvang van de Linie - in totaal 14 uren gaans - toen- maals een onhaalbare kaart. Bovendien zou een belegerende vijand door de grote vochtigheid van de streek al spoedig met allerlei ziekten te kampen krijgen. De verdedigers daarentegen zouden goed beschermd en droog in hun door sterk geschut beveiligde batterijen en grondwerken de vijand gemakkelijk kunnen tegenhouden. Zelfs minder goed geoefende troepen zouden dat karwei kunnen klaren. Dat dan eerst alle stellingen en de daarbij behorende stukken geschut op peil zouden moeten worden gebracht werd door de enthousiaste beschrijver van de Linie van Amsterdam minder sterk beklemtoond (1867).

Waterlinies hebben bij de verdediging van ons land altijd al een grote rol gespeeld. Wie herinnert zich niet uit de schoolboekjes het bekende verhaal van het Rampjaar 1672? De grote legers van de machtige Franse koning Lodewijk XIV werden toen door de Hollandse Waterlinie (op de grens van Utrecht en de provincies Noord- en Zuid-Holland, die toen één provincie Holland vormden) tegengehouden en na enige maanden van belegering moesten de Fransen afdrui- pen. In 1787 werd er echter geen gebruik van gemaakt en konden de Pruisische legers, die vanuit het Oosten ons land waren binnengevallen om de stadhouder weer in ere te herstellen, vrij gemakkelijk Holland binnendringen en Amsterdam bezetten. Er waren toen tussen het Haarlemmermeer en de Zuiderzee enige onbeduidende verdedigingswerken opgericht die geen effect sorteerden. Toen in 1795 de Franse legers ons land binnenvielen werden ze op de meeste plaatsen met gejuich ontvangen zodat er geen verdediging nodig was. Dat werd anders toen in 1799 Engelsen en Russen landden op de kust van Noord-Holland. Zij hoopten dat het volk hen enthousiast zou ontvangen en mee zou helpen om de Fransen te verdrijven en de stadhouder te herstellen (die was bij de komst der Fransen naar Engeland gevlucht). Dat was echter een misrekening: het volk wilde de oude toestanden niet terug hebben en verroerde zich niet. De invasielegers wer-

den bij Bergen en Castricum verslagen en moesten zich weer inschepen. Met steun van het Franse leger was de Bataafse Republiek - zoals ons land toen genoemd werd - door de moeilijkheden heengekomen. Toch gaf deze invasie wel te denken: had in het verleden onze vloot de vijand altijd van onze kust kunnen houden, dan was nu wel gebleken dat die vloot minder betrouwbaar was geworden en dat aan de landsverdediging meer aandacht moest worden besteed. Pas in 1805 werd begonnen met de meer stelsmatige aanleg van wat de Linie van Amsterdam moest worden. In Spaarndam werden toen 3 batterijen aangelegd: één bij de Slaperdijk, één bij het Spaarne, waar nu Fort Zuid staat, en één op de plaats waar nu het opslagterrein van de firma Polderman is gelegen aan de Spaarndammerdijk. Generaal Kraaijenhoff was tevreden: hij zou een 10-voudige vijand kunnen weerstaan.

(wordt vervolgd)

Gerrit van den Beldt.

